

Strasbourg, 2010. július 9.

15 CEMAT (2010) Final 6E

**Az Európa Tanács Területi/Regionális Tervezésért Felelős Minisztereinek
15. konferenciája**

CEMAT/ET

Moszkva, Orosz Föderáció

2010. július 8-9.

**AZ EURÓPA TANÁCS TAGÁLLAMAI TERÜLETI/REGIONÁLIS TERVEZÉSÉRT FELELŐS
MINISZTEREINEK (CEMAT)**

1. SZ. HATÁROZATA

**AZ ALAPVETŐ SZOLGÁLTATÁSOKNAK AZ EURÓPAI KONTINENS FENNTARTHATÓ
TERÜLETFEJLESZTÉSÉHEZ VALÓ HOZZÁJÁRULÁSÁRÓL**

A dokumentumot készítette: az Európa Tanács CEMAT Titkársága
Kulturális Örökség, Táj- és Területrendezési Osztály
Kulturális és Kulturális és Természeti Örökség Igazgatóság

Az alapvető szolgáltatások olyan szolgáltatások, amelyeknek egy adott tagállam véleménye szerint általánosan elérhetőnek kell lenniük. Ezek – az európai emberek számára oly szükséges – szolgáltatások fontosak a területrendezési politikák szempontjából, különösen a vidéki területek esetében. Az ilyen szolgáltatásokhoz való hozzáférés hiánya veszélyezteti az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában (1948) meghatározott megfelelő életkörülmények biztosítását.

Jelen határozat célja, hogy az „emberi jogok” dimenzióját a területfejlesztési szakpolitikákba integrálja, illetve hogy előmozdítsa a területi kohéziót.

Az Európa Tanács Területi/Regionális Tervezésért Felelős Minisztereinek Konferenciája (CEMAT) e kérdések egyes aspektusai tekintetében már kifejezte nézeteit az „Irányelvek az európai kontinens fenntartható területfejlesztéséhez – GPSSDEC” című dokumentumában (az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának Rec. (2002) 1. sz. ajánlása a tagállamoknak), valamint a Ljubljana (2003) és lisszaboni (2006) miniszteri nyilatkozatokban. A Ljubljana nyilatkozatban például megállapításra került, hogy „az alapvető árukhoz és szolgáltatásokhoz való egyenlőtlen hozzáférés marginalizációt és kirekesztést generál.”

AZ EURÓPA TANÁCS TAGÁLLAMAI TERÜLETI/REGIONÁLIS TERVEZÉSÉRT FELELŐS MINISZTEREINEK (CEMAT)

1. SZ. CEMAT-HATÁROZATA

AZ ALAPVETŐ SZOLGÁLTATÁSOKNAK AZ EURÓPAI KONTINENS FENNTARTHATÓ TERÜLETFEJLESZTÉSÉHEZ VALÓ HOZZÁJÁRULÁSÁRÓL

amelyet az Európa Tanács területi/regionális tervezésért felelős minisztereinek 15. konferenciáján, 2010. július 9-én, Moszkvában (Orosz Föderáció) fogadtak el

Az Európa Tanács tagállamainak területi/regionális tervezésért felelős miniszterei,

Figyelembe véve, hogy az alapvető szolgáltatások a fejlett társadalmakban nélkülözhetetlenek a megfelelő élethez, valamint, hogy az ezen szolgáltatások iránti kereslet gyors ütemben növekszik;

Figyelembe véve, hogy az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés alapvető közpolitikai célkitűzés és létfontosságú tényező a területfejlesztési szakpolitikákban, segítve a társadalmi, gazdasági és területi kohézió megerősítését és hozzájárulva a megfelelő területrendezéshez;

Emlékeztetve arra, hogy a CEMAT tagállamai Miniszteri Bizottságának Rec. (2002) 1. sz. ajánlása („Irányelvek az európai kontinens fenntartható területfejlesztéséhez”) értelmében „az Európa Tanács egyik célja a helyi és regionális demokrácia erősítése Európában az európai kontinens területi szempontból kiegyensúlyozottabb fejlesztése segítségével”; valamint, hogy „a társadalmi kohéziót Európában olyan fenntartható területfejlesztési politikákkal kell kiegészíteni, amelyek az adott terület által teljesítendő társadalmi, illetve gazdasági követelményeket összhangba hozzák a terület ökológiai és kulturális funkcióival”;

Emlékeztetve arra, hogy a fenntartható fejlődés területi dimenziójáról szóló Ljubljanoi nyilatkozat (CEMAT (2003) 9 Final) értelmében „az alapvető árukhoz és szolgáltatásokhoz való egyenlőtlen hozzáférés” egyike azon számos tényezőnek, amelyek „hátrányos hatással vannak a közös európai jövő fenntarthatóságára”, valamint, hogy „az európai kontinens fenntartható területfejlesztésével kapcsolatos főbb kihívások megfelelő kezeléséhez a vonatkozó szakpolitikákat tovább kell javítani az egyenlőtlen ségek csökkentése érdekében, különösen a tevékenységek, az infrastruktúra és a szolgáltatások kiegyensúlyozottabb és hatékonyabb területi elhelyezkedése révén, javítva azok elérhetőségét”;

Emlékeztetve a 2006. október 27-én, Lisszabonban elfogadott, az EU Területi Menetrendjéről és annak a CEMAT-tal való kapcsolatáról szóló, 3. sz. CEMAT-határozatra, és utalva a EU Területi Menetrendjének (3) pontjára, amely kimondja, hogy „a Területi Menetrenddel – a területi szolidaritás jegyében – hozzá szeretnénk járulni a jobb életkörülmények és életminőség biztosításához annak érdekében, hogy az emberek mindenütt egyenlő, az adott regionális és helyi lehetőségekhez igazodó esélyekkel élhessenek – függetlenül attól, hogy Európa szívében vagy szélén lagnak-e”, illetve annak (8) pontjára, miszerint „alapvető és szolidaritásunkat kifejező feladatnak tekintjük, hogy minden régióban olyan körülményeket teremtsünk, amelyek a [EU] polgároknak egyenlő esélyeket, a vállalkozóknak pedig fejlődési kilátásokat biztosítanak...”.

Tudomásul véve a 2007. május 24-25-én elfogadott Lipcsei Charta a fenntartható európai városokról című dokumentumot, amelyben „A miniszterek kijelentik, hogy ... a fenntartható fejlődés minden dimenzióját egyidejűleg és egyforma súllyal kell figyelembe venni. E dimenziók közé tartozik a gazdasági prosperitás, a társadalmi egyensúly és az egészséges környezet. A városok hosszú távon csak akkor tölthetik be a társadalmi fejlődés és a gazdasági növekedés motorjaként beöltött szerepüket, ha sikerül megőriznünk a társadalmi egyensúlyt a városokon belül és a városok között.”.

Emlékeztetve arra, hogy az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata (1948) értelmében mindenkinek „joga van arra, hogy a megvalósuljanak a méltóságához és személyiségének szabad kibontakoztatásához nélkülözhetetlen gazdasági, szociális és kulturális jogok (22. cikk), valamint, hogy „mindenkinek joga van a saját maga és családja egészségének és jólétének biztosítására alkalmas életszínvonalhoz” (25.

cikk);

Emlékeztetve a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára (Egyesült Nemzetek Szervezete, 1966), amelyben „a részes államok [...] elismerik mindenkinek a jogát önmaga és családja megfelelő életszínvonalára” (11.1 cikk), mindenkinek a jogát arra, hogy a testi és lelki egészség elérhető legmagasabb szintjét élvezze (12. cikk), valamint, hogy mindenkinek joga van a művelődésre (13. cikk), és megállapítva, hogy ezt az egyezményt az Európa Tanács valamennyi tagállama ratifikálta;

Emlékeztetve a Johannesburgi csúcstalálkozón (2002) elfogadott határozatra, amelyben az aláíró felek megerősítették elkötelezettségüket, hogy „gyorsan növeljék azok arányát, akik kielégíthetik az olyan irányú alapvető szükségleteket, mint például a tiszta víz, csatornázás, megfelelő menedék, energia, egészségügyi ellátás, biztonságos élelmiszerek és a biológiai sokszínűség védelme”;

Emlékeztetve az Egyesült Nemzeteknek az emberi településekkel kapcsolatos programja Kormányzó Tanácsa által a 2009. áprilisi 22. ülésen elfogadott Nemzetközi irányelvek az alapvető szolgáltatások mindenki számára elérhetővé tételéről (HSP/GC/22/2/Add.6) dokumentumára;

Emlékeztetve az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának R(2000)3 sz., a tagállamoknak szóló ajánlására („A szélsőségesen nehéz helyzetben lévő személyeknek alapvető anyagi szükségleteik kielégítésére irányuló joga”, 2000. január), valamint az államok által az alapvető anyagi szükségletek kielégítésére való egyetemes és peresíthető jog érvényesítése érdekében tett lépésekre;

Emlékeztetve az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának CM/Rec(2007)4 sz., a tagállamoknak szóló ajánlására a „helyi és regionális közszolgáltatások” vonatkozásában;

Emlékeztetve az Európa Tanács Helyi és Regionális Önkormányzatok Kongresszusa 235(2008)1 sz. „Vidéki területek közérdekű szolgáltatásai – kulcsfontosságú tényező a területi kohéziós politikában” c. ajánlására, valamint a Területi/Regionális Tervezésért Felelős Miniszterek Európai Konferenciája (CEMAT) Kongresszusának felhívására a vidéki területekkel kapcsolatos tanácskozások folytatására;

Tekintettel a Kongresszus fent említett ajánlására az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága számára, amely arra kéri fel a tagállamokat, hogy „dolgozzanak ki olyan szabályozási és pénzügyi mechanizmusokat, amelyek lehetővé teszik a különböző kormányzati szintek számára támogatási, ösztönzési, vissza nem térítendő támogatási, állami támogatási vagy kiegyenlítő intézkedések meghozatalát annak érdekében, hogy a magas színvonalú közérdekű szolgáltatások mindenki számára megfelelően hozzáférhetőek legyenek”;

Emlékeztetve az Európa Tanács Helyi és Regionális Önkormányzatok Kongresszusa 259(2009) sz. „Víz- és csatorna közszolgáltatás a fenntartható fejlődés érdekében” c. ajánlására, valamint a Területi/Regionális Tervezésért Felelős Miniszterek Európai Konferenciája (CEMAT) Kongresszusának felhívására az ajánlás jelen határozatba történő belefoglalására;

Figyelembe véve az emberi jogok, és különösen a gazdasági és társadalmi jogok érvényesítése során tett előrelépést, valamint a hátrányos helyzetű és marginalizálódott csoportoknak és etnikai kisebbségeknek szentelt egyre nagyobb figyelmet;

Figyelembe véve, hogy az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés szükséges a megfelelő életszínvonal elérését biztosító jog érvényesítéséhez a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában foglaltak szerint, valamint nélkülözhetetlen az ezen szerződésben biztosított emberi jogok hatékony biztosításához;

Megállapítva, hogy bár az Európa Tanács tagállamaiban az emberek többsége már széles körű hozzáféréssel rendelkezik az alapvető szolgáltatásokhoz, további fejlődés szükséges annak érdekében, hogy az ilyen hozzáférés még több egyén számára biztosítható legyen, és különösen a nélkülöző, illetve marginalizálódott csoportok számára;

Felismerve, hogy a szociális, gazdasági és területi kohéziós politikák megvalósításának része az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása azon területeken, ahol a hozzáférés még nem megfelelő mértékű;

Megállapítva, hogy bár az alapvető szolgáltatásoknak nincs egyetlen egységes meghatározása, létezik közös álláspont arra vonatkozóan, hogy mely szolgáltatások tartoznak ide;

1. *Elfogadják* az alapvető szolgáltatásoknak az európai kontinens fenntartható területfejlesztéséhez való hozzájárulásáról szóló nyilatkozatot;
2. *Elhatározzák*, hogy figyelembe veszik a nyilatkozatot, valamint lehetőségeik és szakértelmük szerint alkalmazzák annak alapelveit területfejlesztési szakpolitikáik kialakítása és végrehajtása során, hozzájárulva ezzel a társadalmi fejlődés támogatásához és az emberi jogok érvényesülésének erősítéséhez saját népességük javára;
3. *Elhatározzák*, hogy saját országukban meghatározzák azokat a szolgáltatásokat, amelyeknek, az emberi méltóságot tekintve, véleményük szerint mindenki számára elérhetőnek kell lenniük, valamint lehetőségeik és szakértelmük szerint végrehajtják az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés és azok minősége javítását célzó szakpolitikákat és programokat, különösen a vidéki, hegyvidéki és távol eső térségekben, kis falvakban és periférikus városi területeken;
4. *Elhatározzák*, hogy támogatják a szociálpolitikai intézkedéseket, szolidaritási politikákat, illetve a földrajzi és éghajlati alkalmazkodást célzó intézkedéseket figyelembe vevő, fenntartható területfejlesztési szakpolitikákat annak biztosítására, hogy az alapvető szolgáltatások költségei a távoli, kieső vagy ritkán lakott területeken összeegyeztethetőek legyenek a városi területeken tapasztalt költségekkel, illetve alternatív kompenzációs intézkedések kerüljenek bevezetésre a rászoruló, marginalizálódott vagy hátrányos helyzetű lakossági csoportok számára saját területükön, beleértve az etnikai kisebbségeket is;
5. *Felkéri* az Európa Tanácsot, hogy szervezzen meg tapasztalatcseréket és összehasonlító elemzéseket a tagállamokban a vidéki és periférikus városi területek alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítását, a ritkán lakott területeken fenntartható ökológiai megoldások támogatását, valamint ezen szolgáltatásoknak a rászoruló, marginalizálódott vagy hátrányos helyzetű népességcsoportok számára a saját területükön való jobb elérhetőségének biztosítását célzó intézkedések tekintetében.

FÜGGELÉK

CEMAT-NYILATKOZAT AZ ALAPVETŐ SZOLGÁLTATÁSOKNAK AZ EURÓPAI KONTINENS FENNTARTHATÓ TERÜLETFEJLESZTÉSÉHEZ VALÓ HOZZÁJÁRULÁSÁRÓL

Az Európa Tanács tagállamainak területrendezésért felelős miniszterei, kinyilvánítják az alábbiakat:

1. A fejlett társadalmakban a területfejlesztéshez az szükséges, hogy a terület egészén a közérdekű infrastruktúrák és szolgáltatások harmonizált módon rendelkezésre álljanak annak érdekében, hogy a lakosság megfelelő életszínvonalat élvezhessen, illetve rendelkezésre álljanak a különböző térségek gazdasági és társadalmi fejlődéséhez szükséges feltételek.
2. Az alapvető szolgáltatások azok a szolgáltatások, amelyeknek mindenki számára elérhetőnek kell lenniük a megfelelő élethez, az emberi jogok tiszteletben tartásához, a megfelelő életszínvonal és az egészséges környezet biztosításához. Az e területen elért fejlődés ellenére nem minden szolgáltatás oszlik el egyenlően az európai kontinens egészén, illetve nem minden szolgáltatás érhető el minden társadalmi csoport számára, annak ellenére, hogy ezek a szolgáltatások létfontosságú szerepet játszanak a gazdasági, szociális és területi kohézió biztosításában a fenntartható területfejlesztés keretében.
3. Azok a térségek, ahol előfordulhat egyes alapvető szolgáltatások hiánya, elsősorban vidéki területek, nem kellően ellátott, periférikus városi kerületek, gazdaságilag elmaradott térségek és nagyon távol eső területek, ahol az alapvető szolgáltatások iránti kereslet kevésbé jelentős, illetve nehezebb a kereslet kielégítése. Az alapvető szolgáltatások egyes térségekben tapasztalható hiánya akadályozza a kiegyensúlyozott területfejlesztést és a kirekesztés egyik tényezőjének, avagy akár a hátrányos megkülönböztetés egyik formájának tekinthető, ami ily módon hozzájárul egyes térségek

elnéptelenedéséhez. Hasonlóképpen, az ilyen szolgáltatásokért számított magas árak a hátrányos helyzetű háztartásokat kizárják a szolgáltatások igénybe vételéből.

Az alapvető szolgáltatások egyaránt hozzájárulnak a gazdasági és társadalmi fejlődéshez, az emberi jogok érvényesítése pedig új intézkedéseket tesz szükségessé az összes ilyen szolgáltatás elérhetőségének megkönnyítése, illetve elérhetőségük ésszerűsítése érdekében, csökkentve ezzel Európa azon polgárainak körét, akik meg vannak fosztva e szolgáltatásoktól. E tevékenységben a kormányzat minden szintje részt vesz, beleértve a területfejlesztésért felelős minisztereket is.

Az alapvető szolgáltatások biztosításának javítását szolgálja a felelősségi körök egyértelmű felosztása a területi közösségek, a régiók és az állam között, a kapacitások kiépítése és az ilyen decentralizált hatóságok felhatalmazása, akik így felelősséggel tartoznak az alapvető szolgáltatások felügyeletéért vagy irányításáért.

4. Az alapvető szolgáltatásokat minden országban a hatóságok választják ki, hogy azok megfeleljenek a különböző lakosságcsoportok igényeinek, összhangban a területfejlesztési célkitűzésekkel. Az alapvető szolgáltatások időben, illetve hely szerint eltérőek. Az alábbi szolgáltatásokat a tagállamok gyakran határozzák meg alapvető szolgáltatásként a saját jogrendszerünk értelmében: vízellátás és csatornázás, energiaszolgáltatás, elektromosság és gáz, távközlés (az Internet-hozzáférést is beleértve), postai szolgáltatások, hulladékgyűjtés és -elszállítás, valamint tömegközlekedés. Ez a nyitott lista további szociális szolgáltatásokat is tartalmazhat, azt alapvetőnek véve, hogy az egészségügyi és oktatási szolgáltatásokat minden esetben biztosítani kell. Szükséges továbbá a hasonló társadalmi-gazdasági politikát követő államok közötti kölcsönös egyetértésen alapuló, közös listák felállítása is, valamint az alapvető szolgáltatások minőségi követelményeinek, illetve szükség esetén a minőség javítását szolgáló intézkedések meghatározása.

5. Jelen nyilatkozat csak azon alapvető szolgáltatásokra vonatkozik, amelyeket a nemzetközi jog értelmében közszolgálati jelleggel kell biztosítani, illetve amelyek közérdekű szolgáltatásnak minősülnek. A nyilatkozat végrehajtása országról országra eltérő lesz, valamint szükségessé teheti a jelenlegi szakpolitikák módosítását a hozzáférés mindenki számára történő biztosítása érdekében.

Az alapvető szolgáltatások meghatározása

6. Minden egyes államnak – az illetékes hatóságokkal és a civil társadalommal folytatott párbeszéd során – nagyon pontosan, átlátható módon és a területfejlesztési politikájával összhangban kell meghatároznia azon alapvető szolgáltatások körét, amelyeket a saját terület egészén elérhetővé szándékozik tenni. Erre a választásra hatással lesz az adott állam fejlettségi szintje, általános politikai törekvései, méltányossági megfontolások, a hagyományok és a kultúra, valamint általánosságban a szociális, gazdasági és területfejlesztési szakpolitikák. A szolgáltatások biztosítására irányuló gyakorlati intézkedéseknek meg kell felelniük a közérdekű szolgáltatások nyújtására alkalmazandó szabályoknak. Az alapvető szolgáltatások listáinak a hasonló gazdasági fejlettségű országok közötti harmonizálása hozzájárulna a gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek csökkentéséhez.

ÁLTALÁNOS ALAPELVEK

A. Alapvető szolgáltatások, területfejlesztés és területrendezés

Célok

7. A fenntartható területfejlesztés az alapvető szolgáltatások biztosítását igényli a terület egészén, olyan feltételekkel, hogy mindenki számára lehető legyen azok igénybevétele. Az ilyen szolgáltatásokat a felhasználókhöz a lehető legközelebb és az ország területén egyenletesen elosztva, nem diszkriminatív módon kell biztosítani, általában többközpontú területi struktúrában. Az alapvető szolgáltatások nyújtására vonatkozó intézkedéseket a helyi viszonyokhoz kell igazítani.

Lehetőségeikhez és szakértelmükhöz mérten, illetve a rendelkezésre álló források függvényében a hatóságoknak meg kell tenniük azokat az alapvető szolgáltatások lakosság számára történő nyújtásához szükséges lépéseket, figyelembe véve a jelen és jövő generációk igényeit, valamint az egészség és a környezet védelmét. Az ilyen intézkedések valószínűleg számos minisztérium és/vagy számos helyi vagy regionális önkormányzat tevékenységét is magukban foglalják, és az intézkedéseket támogathatják a megfelelő jogi rendelkezések, illetve a minisztériumközi szinten kidolgozott nemzeti stratégiák is.

Az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása azon területeken, ahol nem megfelelő az ellátás, elsődleges fontosságú annak biztosításához, hogy mindenki a saját régiójában élhessen, hozzájárulva ezáltal a szociális, gazdasági és területi kohézióhoz. Mindez hozzájárul a regionális gazdasági fejlődéshez.

Az alapvető szolgáltatások megszervezése

8. A rendelkezésre álló forrásoktól függően a hatóságok biztosítják vagy támogatják a szolgáltatások rendelkezésre állását és felügyelik azokat. A hatóságoknak meg kell határozniuk az ilyen szolgáltatásokért felelős bármely regionális vagy helyi szerv szerepét és felelősségi körét. Amennyiben a hatóságok nem közvetlenül irányítják a szolgáltatásokat, abban az esetben is politikailag felelősséget kell vállalniuk azokért.

9. A hatóságoknak meg kell határozniuk – a kompetenciájuk függvényében – az alapvető szolgáltatásokra alkalmazandó általános szabályokat (általános hozzáférés, folyamatosság, elidegeníthetlenség, biztonság, rugalmas alkalmazhatóság, hatékonyság, megfizethető díjak, átláthatóság stb.), valamint az elvárt minőségi szintet.

10. A hatóságoknak el kell fogadniuk és végre kell hajtaniuk azokat az intézkedéseket, amelyek normál körülmények között garantálják az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést, továbbá a krízishelyzetek kapcsán speciális rendelkezéseket is jóvá kell hagyniuk. Bizonyos esetekben a felhasználóknak utazniuk kell az ilyen szolgáltatások eléréséhez. Intézkedéseket kell tenni az ilyen szolgáltatások tömegközlekedéssel történő, egyszerű és megfizethető árú elérésének elősegítésére, amennyiben a szolgáltatások nem érhetőek el egy adott helyen.

Decentralizáció

11. Az alapvető szolgáltatások területi fejlesztésére vonatkozó határozatoknak és a kapcsolódó végrehajtási szabályoknak figyelembe kell venniük a specifikus regionális vagy helyi viszonyokat, és hozzá kell járulniuk a fenntartható területfejlesztéshez/regionális fejlesztéshez a városi és vidéki területek regionális fejlesztésére vonatkozó elfogadott szakpolitikákkal, tervekkel és iránymutatásokkal, valamint az ágazati tervekkel és decentralizációs politikákkal összhangban.

12. A felhasználók közelében működő helyi vagy regionális hatóságoknak, a hatalommegosztásra vonatkozó szabályokkal összhangban, fontos szerepet kell játszaniuk az alapvető szolgáltatások decentralizációjában, azok létrehozásában, valamint megfelelő működésük felügyeletében és biztosításában. Hozzá kell járulniuk annak biztosításához, hogy az alapvető szolgáltatások hatékonyan és megfelelő nagyságrendben működjenek, különösen a városi önkormányzatok és a közeli vidéki területek viszonylatában.

Irányítás

13. A hatóságok az alapvető szolgáltatások terén fennálló hatáskörüket vagy közvetlenül, vagy – ha a jogszabályok ezt lehetővé teszik – delegálás útján gyakorolják. Ilyen esetben lehetőséget kell biztosítani számukra az irányítási módok szabad megválasztására, és biztosítani kell a választás visszavonhatóságát. Amennyiben az irányítást delegálják, akkor az erre vonatkozó döntések csak korlátozott ideig lehetnek érvényben és azokat a felhasználók bevonásával rendszeresen felül kell vizsgálni. A delegált szolgáltatásoknak a fenntartható területfejlesztési követelményekkel összhangban kell lenniük, nem lehetnek diszkriminatívak, és a hatóságok általi felügyelet alatt kell állniuk, mindenki számára hozzáférhető módon.

Hálózati szolgáltatások

14. A fenntartható területfejlesztés biztosítása és a vidéki területek elnéptelenedésének megakadályozása érdekében az államoknak különös figyelmet kell szentelniük a hálózati szolgáltatások fejlesztésére. Ki kell jelölniük a területükön létrehozandó új infrastruktúrára szánt pénzügyi eszközöket és teljes mértékben ki kell használniuk az információs és kommunikációs technológiák nyújtotta előnyöket annak ösztönzésére, hogy az alapvető szolgáltatások a terület egészén elérhetőek legyenek.

15. Az államoknak alkalmazniuk kell azt az alapelvet, miszerint „a távközlési hálózatokat fejleszteni és bővíteni kell, hogy azok a terület egészét lefedjék, és a díjszabás nem akadályozhatja a szolgáltatások igénybe vételét” (A tagállamok Miniszteri Tanácsának Rec(2002)1 sz. „Irányelvek az európai kontinens fenntartható területfejlesztéséhez” c. ajánlása). Hangsúlyozniuk kell, hogy „az Internet általános elérése elsőbbséget élvező célkitűzés” („Hálózatok az európai kontinens fenntartható területfejlesztéséért: Hidak Európa felett” c. nyilatkozat, amelyet a területfejlesztésért felelős miniszterek fogadtak el a 2006. október 27-én, Lisszabonban megrendezett konferenciájukon [CEMAT(2006)14 Final]).

B. Az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés progresszív kiterjesztése

16. A területfejlesztési tervek keretében és a rendelkezésre álló pénzügyi forrásoktól függően a hatóságoknak meg kell tenniük a megfelelő lépéseket az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés progresszív kiterjesztésének támogatása érdekében.

17. A hozzáférés kiterjesztéséhez szükséges beruházásokat hosszú távú fejlesztés keretében, a fenntartható fejlődést és a fenntartható területfejlesztést figyelembe véve kell megtenni.

Állami támogatás nyújtható az alapvető szolgáltatásoknak a távoli, kieső vagy ritkán lakott területeken történő biztosítása extra költségeinek fedezésére vagy alternatív árkompenzációs intézkedésekre kerülhet sor a rászoruló, marginalizálódott, illetve hátrányos helyzetű népességszoportok javára (beleértve az etnikai kisebbségeket is), összhangban a pénzügyi segítségnyújtásra vonatkozó szabályokkal.

C. Alapvető szolgáltatások és emberi jogok

A hozzáférés joga mindenki számára

18. A társadalmi és földrajzi egyenlőtlenségek elleni harc érdekében mindenki számára biztosítani kell a hozzáférési jogot azon szolgáltatásokhoz, amelyek létfontosságúak a fejlett társadalomban folytatott megfelelő élethez.

19. Az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés eredhet általános területfejlesztési szakpolitikákból vagy emberi jogokból, a hatóságokra háruló kötelezettségekből, illetve az alkotmányban vagy egyezményekben rögzített, gazdasági és szociális jogokról szóló rendelkezésekből. Az alapvető szolgáltatásokkal kapcsolatos jogok gyakorlása a megfelelő kötelezettségek teljesítésétől függ, különösen a természeti erőforrások és a környezet védelme tekintetében.

Társadalmi és gazdasági kohéziós intézkedések

20. Az alapvető szolgáltatásokért fizetett ár fontos tényező azok hatékony rendelkezésre állásában, különösen a távoli területeken, ahol ezek az árak magasabbak lehetnek.

21. Az árakat a közszolgáltatások tekintetében a hatóságoknak vagy meg kell meghatározniuk, vagy felügyelniük, ellenőrizniük, illetve jóváhagyniuk kell azokat, oly módon, hogy biztosítható legyen a fenntarthatóság, valamint a társadalmi, gazdasági és területi kohézió. Ahol szükséges, állami támogatás és pénzügyi intézkedések alkalmazhatók annak érdekében, hogy a szolgáltatások mindenki számára megfizethetőek legyenek.

22. Az alapvető szolgáltatások költségeit úgy kell felosztani az összes felhasználó között, hogy

biztosítva legyen azok elérhetősége mindenki számára, elfogadható gazdasági feltételek mellett. A hatóságoknak kell megválasztaniuk az ilyen tisztességes felosztást célzó módszereket, kellő mértékben tekintetbe véve a társadalmi, gazdasági és területi kohézió területfejlesztésére gyakorolt hatásokat. A hatóságok szociális intézkedéseket vezethetnek be a nehéz helyzetben lévők megsegítésére, célzott támogatást nyújthatnak, szociális díjtételeket alkalmazhatnak, illetve szolidaritási intézkedéseket fogadhatnak el a különböző felhasználók közötti kiegyenlítésre alapozva. Árkompenzációs intézkedéseket is alkalmazhatnak azok javára, akik esetében az alapvető szolgáltatások biztosítása különösen magas árral jár.

D. Felhasználói jogok

23. Az alapvető szolgáltatások megfelelő működését a felhasználókhöz közeli irányítási mód alkalmazásával kell elősegíteni. Az alapvető szolgáltatások felelőseinek éves jelentést kell készíteniük a szolgáltatási teljesítményről, a megvalósított beruházásokról, az infrastruktúra állapotáról, a váratlan eseményekről és a panaszokról. Az állami hatóságoknak rendszeresen felül kell vizsgálniuk a felhasználóktól az alapvető szolgáltatások kapcsán érkező panaszokat, egyben biztosítaniuk kell a megfelelő intézkedések megtételét.

24. Az alapvető szolgáltatások felhasználóinak felhasználói vagy fogyasztói jogokkal kell rendelkezniük. Különös tekintettel arra, hogy minden egyes felhasználó számára hozzáférhetővé kell tenni az alapvető szolgáltatásokra, azok minőségére és áraira vonatkozó, könnyen érthető információkat.

25. A hatóságoknak mindkét nemet képviselő felhasználókkal és azok szervezeteivel is konzultálniuk kell, mielőtt bármely lényeges döntést hoznának az alapvető szolgáltatásokkal kapcsolatosan. A hatóságoknak tanácsadó testületeket kell felállítaniuk és működtetniük az alapvető szolgáltatások kapcsán.

E. Nemzetközi együttműködés

26. A tagországok közötti nemzetközi együttműködés elősegítheti az alapvető szolgáltatások mindenki számára való elérhetőségét. Támogatni kell a határterületek helyi hatóságai közötti együttműködést az alapvető szolgáltatásokhoz e területeken megvalósuló hozzáférés elősegítése érdekében. Valamely szerződő fél hatósága nem tartozik felelősséggel az alapvető szolgáltatások nyújtása terén bekövetkező olyan zavarokért, amelyek oka a másik szerződő félnek az egyezmény végrehajtásával kapcsolatos mulasztása.

* * *